

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Continens Armamentarium Seu Panoplima Spiritualem - Id est, Varia arma
& media ad omnis generis tentationes fortiter sustinendas, & feliciter
superandas, Ad Omnium Quidem Animarum

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1688

Caput. V. De Tentationibus Aulicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48377)

apprehendere : rem, quæ non est verosimilis, non credito : rem perditam, quæ recuperari nequit, non plangito : quarum priores duas saltem Zelotypus maritus meritò sibi applicare potest.

XCVII. Quartò illi referat, quid Alphonsus Aragonum Rex sapienter pronuntiârit, nempe tum de omnium matrimonia tranquilla fore, si vir surdus, & uxor cæca fuerit, id est, si maritus non statim omnia, quæ de uxore referuntur, credat; & uxor ad ea, quæ à marito geruntur, non nimis curiosè oculos reflectat, sed uterque conjux de altero bene sentiat, & loquatur: omnia dicta & facta alterius bene accipiat, & interpretetur, & mutuos defectus cum magna charitate & patientia supportet; sic enim amoris conjugalis & concordia vinculum arctissimè colligatum conservatur, sicut è contrario per nullam rem magis, quàm per Zelotypiam dissolvitur.

CAPUT V.

DE AULICORUM TENTATIONIBUS.

XCVIII. **N**Egari quidem non potest, etiam hos variis tentationibus esse subjectos, sed quæ majori ex parte iisdem cum aliis personis sunt communes; duæ proinde duntaxat referentur in hoc capite, quæ ipsos magis attingunt, nempe quæ circa favorem Principum aut etiam officium in aula amissum occurrunt.

T

S. I.

§. I.

Tentatio I. Circa favorem Principis
amissum.

XCIX. **T**heodosius primarius Aulicus, cum tempo-
pore sat longo summum erga se Principis
favorem & benevolentiam fuisset expertus, subito
malevolorum subdolas susurrations non leve ejulatum
Principis odium incurrit, ideoque tanto vehementius
de amissione tanti favoris tristatur, quanto jucundius
prius illius fruitione lætabatur. Queritur, quomodo
hæc illi tristitia & tentatio eximenda sit?

Responsio.

C. Inprimis illi ostendat, quàm vanus sit ejulatio-
di favor, ut qui si multum prodesse possit, ad bona
temporalia obtinenda, vel augenda conducatur; quæ
tamen ipsa in plurima mala, ipsumque felicitatis am-
tendæ periculum præcipitant. Unde merito Aulicus
quidam, ad extrema deductus, cum à Principe ipsam
visitante hanc unicam gratiam petiisset, ut vel per me-
diam horam à suis doloribus & angustiis ipsum libera-
ret, Princeps verò id in sua potestate non esse asse-
ret, exclamasse dicitur: O me miserum & infelicem
qui toto propè vitæ tempore tali Domino servivimus,
qui nec per mediam horam à doloribus me liberari
potest; & non potius illi Domino placere, & servitium
studuerim, qui me æternum aut miserimum, ut
felicissimum efficere potest! O quàm bene monuit
Servator: *Nolite timere eos, (aut illis placere vellet,
qui occidunt corpus (aut temporalia bona conferunt,
animã autem non possunt occidere. sed potius timere eos*

us corpus & animam perdere potest in gehennam.
Matth. 10.

CI. Secundò illi ostendat, quàm inconstans sit favor Principum, ita ut non immeritò quidam ipsum hederæ Jonæ comparate soleant, quæ subitò exorta ascendit super caput Jonæ, ut esset umbra ejus, & protegeret eum, unde & lætatus est Jonas super hederam lætitiâ magnâ; sed paravit DEUS vermem ascensu diluculi in crastinum, & percussit hederam, & exaruit. Applicet ergo & sibi Theodosius illa à Deo ad Jonam dicta verba: *Putasne, bene tu irasceris super hederam?* ideòque favorem instabilem, qui sub una nocte crescit, & perit, libenter contemnens, illum ambiat, & læctetur, quo nemo, nisi volentem privare potest.

CII. Tertio illi ostendat, quàm periculosus etiam sit iste favor; uti bene duo illi Aulici Theodosii Cæsaris agnoverunt, qui, cum eundem in monasterium comitati, in horto deambulassent, & in Eremitorium ingressi, vitam S. Antonii ex libro ibi jacente legere cepissent, subitò immutati vanitatem vitæ aulicæ agnoverunt, & unus eorum ad socium dixit: *Amice, dic mihi, quid querimus? cujus rei gratiâ militamus? Majorne esse potest spes nostra in Palatio, quàm in Amici Imperatoris simus? & ibi quid non fragile, lenimque periculis? & per quot pericula pervenitur ad grandius periculum? Quamdiu, & quando istud erit? Amicus autem DEI, si voluero, ecce nunc fio.* Quidni ergo dicat nunc Theodosius cum Davide Pl. 38. *Et nunc, quæ est expectatio mea? nonne Dominus?*

CIII. Quarto illi ostendat, quàm noxius etiam sit favor Principum, utpote per quem aurea libertas

ipſi eripitur, & ad alterius nutum vivere cogitur, unde meritò Diogenes dicebat, Ariſtippum Philoſophum teneri aureis compedibus conſtrictum, ne poſſet exire: quòd ſplendidiore Principum vitâ captus Philoſophicam vitam mentiretur. Quàm ſtultum aureus eſt, compedes ſuas, quamquam aureas amare, & rectè Seneca. Nec malè Poëta quidam de Aulico ſcribit:

Compedibus ſtrictè, & manicis adſtringitur
excors,
Plus quàm ſervili conditione miſer.

§. II.

Tentatio II. Circa dimiſſionem ab aula.

CIV. **A**lphonſus Aulicus, poſtquam diu fideliter & ſedulam operam Principi ſuo præſtitiffet, tandem Inimicorum ſuorum malignis apud eundem Principem machinationibus ſubverſus, ab aula non ſine exigua famæ ſuæ diminutione, totiusque ſuæ Familiæ & cognationis dedecore, dolore, & damno dimittitur. Quæ omnia non ſine intimo doloris ſenſu, ſuo Patri ſpirituali aperit. Quæritur, quomodo contra hanc graviffimam tentationem manendiſ ſit?

Reſponſio.

CV. Inprimis illi oſtendat, quàm grande beneficium illi DEUS contulerit, dum è tot, tantisque periculis ipſum eripuit, quæ aulam undique circumſeptam tenens, ita ut meritò aliqui Aulicis illa Jer. ſua verba applicent: *Fugite de medio Babylonis, ut ſalvet unusquisque animam ſuam.* Ubi per medium intel-

gitur communiter ab Authoribus aula, quia tunc in medio civitatis construebantur Palatia, ubi Reges morabantur. Per Babylonem verò intelligitur confusio, ut indicetur, aulas, nisi cautè & prudenter frequententur, ut plurimum confusionis, æmulationis, fictionis omnisque alterius malitiæ officinas esse; ob quam causam ingredientibus sanctis tribus Magis Herodianam aulam, stella, quæ ipsos comitabatur, disparuit, quam tamen mox iterum, ubi ex aula digressi sunt, cum magno gaudio viderunt. An non ergo meritò gaudeat Alphonfus, se è tantis periculis evasisse, dicatque cum S. Davide Pl. 83. *Elegi abjectus esse in domo DEI mei magis, quam habitare in tabernaculis peccatorum*, vel, ut S. Hieronymus vertit, *in tabernaculis impietatis*, conformiter dicto Lucani l. 8. de bell. civil. *Exeat ex aulâ, qui volet esse pius.*

CVI. Secundò illi ostendat, quantis non modò in periculis salutis animæ, sed etiam corporis & famæ liberatus sit per egressum ex aula; id quod Thomas Morus Anglicanæ aulæ Cancellarius, si ullus alius, expectus est, qui proin ad quendam suum Amicum sequens carmen scripsit:

*Sæpe mihi jactas faciles ad Principis auras
Liber, & arbitrio ludis ut ipse tuo.
Sic inter domitos sine noxâ sæpe leones
Luditur, at noxa non sine sæpe metu.
Infremit incertâ crebra indignatio causâ,
Et subito mors est, qui modò ludus erat.
Tuta tibi non est, ut sit segura, voluptas
Magna tibi est: mihi sit, dummodo certa minor.*

T 3

Certè

Certè hoc ipsum innumeri sunt experti; nam, nihil dicam de Parmenione Alexandri Regis iustitiam cum Filio Philota miserabiliter occiso; de Arato Syicionio viro sapientissimo, & optimè de Rege Philippo Macedonico merito, ejus mandato, cum filio, per venenum sublato; de Alcimenide Panoniane totius Regni negotia cum summo Reipublice bono administrante, & tamen hanc unam de causis quod negasset, ibi esse locum venationis, ubi Resasserat, capite truncato; de Eusevide gratiam lumina apud Ptolemaum florente, sed, quia mulieres à Rege adamatam allocutus fuerat, suspensio; de Belsario Duce post Wandalos & Persas feliciter devicti dignitate, oculisque privato: quod clarius exemplum quam Christi habere possumus, qui in aulis Herodis, Pilati, Annæ & Caiphæ famæ & vitæ jacturam passus est. An non ergo iterum Alphonsus gaudere potius, quam doleat, se ex aula exiisse, dicatque cum Seneca,

Stet, quicumque volet, potens
Aulæ culmine lubrico,
Me dulcis saturet quies,

CVII. Tertiò illi ostendat, quam inquieta primumque vita in Aula ducatur, id quod S. Gregorius lib. 6. Registr. Epist. 190. sequentibus verbis præcise ostendit: *Esse in obsequio Principis, quanta est mentis occupatio in appetitu terrena gratia, & quantum timor, ne hac eadem gratia perdat, si adepti fuerit.* Perpende ergo, qua poena sit, aut prosperitatis desiderio fatigari, aut adversitatis timore pavescere: *Et quod in procellas & fluctus cordis tendis, verborum meorum funibus te ad litus revoco; & si trahentem sequi volueris,*

nam, quæ pericula evaseris, quæ gaudia inveneris, in ipso quietis tua litore positus agnosces. Quidni ergo quietem præoptet, & illam sibi S. Basilii hom. 52. adhortationem accommodet Alphonsus: *Ad vitam te vocamus, ô homo, quid fugis vocationem? ad honorum participationem, quid negligis domum? Regnum caelorum apertum est: qui vocat, non mendax est: via facilis est, non tempore, non sumptu, non negotio opus est. Quid cunctaris? quid tergiversaris? quid jugum times? bonum est, leve est, cervicem non atterit, sed glorificat.*

CVIII. Quartò, ne ob putatitiam infamiam nimium tristetur, Moysis ex aula Ægyptiaca fugientis exemplum illi ob oculos ponat, de quo sic scribit S. Scriptura Hebr. II. *Moses grandis factus negavit, se esse Filium Filie Pharaonis, magis eligens affligi cum Populo DEI, quam temporalis peccati habere iucunditatem, majores divitias aestimans thesauro Ægyptiorum, improperium Christi; aspicebat enim in remuneracionem.* Quæ verba Ribera propriè accipiens putat, Moysen partim ex fide & traditione Abrahæ, aliorumque Patrum cognovisse, Christum pro genere humano passurum; partim Spiritu prophetico prævidisse, speciatim injurias & opprobria illi à Judæis inferenda, atque aded, ut Christo similis fieret, maluisse calamitatibus premi & affligi cum Hebræis, quàm delicias aulicas, ac ipsius tandem regni successione acceptare. Simili ergo modo se Alphonsus quoque solletur exemplo Christi, sibi que illius consolatoriam admonitionem Jo. 15. ad Apostolos factam applicet: *Si mundus vos odit, scitote, quia me priorem vobis odio habuit. Mementote sermonis mei, quem ego dixi*

vobis. Non est servus major Domino suo. Si me persequuti sunt, & vos persequentur.

CAPUT VI.

DE VIDUARUM TENTATIONIBUS.

CIX. **A**Nna vidua valde honesta & devota, cum marito suo, quo cum per multos annos vixerat, per mortem repentinam fuisset viduata, & plures ab eo liberos relictos haberet, nec sufficienter videret media ad eosdem sustentandos, gravissime & ferè ad mortem usque affligitur, maxime quia à creditoribus etiam de debitis solvendis assidue urgetur, & ab inimicis mariti circa rationes ab eo reddendas variæ difficultates moventur, nec quemquam ipsa habet, qui illius Patrocinium suscipere velit. Quæritur ergo, quomodo à pastore suo, cui hanc suam calamitatem non sine maximo doloris sensu aperuit, in tanta tentatione consolanda, & roboranda sit?

Responsio.

CX. Inprimis illi beneficium per viduitatem DEO collatum ostendat, illaque D. Fulgentii episcopi ad Galbam scribentis verba ei referat: *In eo, quod es conjugata facta es vidua, donum Dei auctum tibi magis existima, non ablatum; neque enim te deseruit, qui tibi sequendam viam melioris vite ostendit. Gradibus inquit voluit Dominus ad meliora conscendere, ut primitus conjugata cum uno viro fideliter viveres, quod postmodum sine difficultate absque viro vidua permaneres. Ad hoc igitur animum tuum divina gratia castitate conjugata nutrit, ut, qua didiceras, illo uno vivente, ad*